

Korte studies in Mattheüs (37)

Uit Egypte geroepen (2)

Mattheüs citeert de tekst uit Hosea 11:1 als een vervulling van de profetie. Hij zegt daarbij dat die tekst vervuld is geworden als Jozef, Maria en het Kind naar Egypte zijn gevlucht. De Heere zou hen daarvandaan terugroepen als Herodes gestorven zou zijn. Dan kon er gezegd worden:

'Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen.' (Mat. 2:15).

Maar als we nu Hosea 11 gaan lezen bedoelde de profeet dit echt voor het volk Israël. Daar is geen twijfel over mogelijk. Hoe kan het dan dat Mattheüs zegt dat deze Schrift nu door de Messias is vervuld? Terwijl het toch over Israël gaat.

We hebben hier te maken met de kern van Schriftuitleg. Een voorbeeld van hoe we met typologie om moeten gaan. Mattheüs wist zeker wel wat hij deed. Mattheüs begreep de Schriften van Israël beter dan dat wij dat doen, dus het past ons niet om kritiek op hem te gaan leveren. We moeten wat hij schrijft eerder beschouwen als een les, een patroon voor ons om te volgen.

Dat Mattheüs Hosea 11:1 kan citeren en vervolgens voor de Messias uitlegt terwijl Hosea Israël voor ogen had, heeft verschillende oorzaken.

Ten eerste is Israël een typologisch volk. Het is bedoeld om ons de mens af te schilderen. De mens Adam, maar ook de laatste Adam, onze Heere Jezus Christus. 'Typologisch' betekent dan NIET dat de profetieën niet letterlijk vervuld zouden worden aan het volk zelf. Die conclusie lijken velen dan te moeten trekken. Maar dat is onjuist. Als de profetieën niet letterlijk aan het volk vervuld worden, wordt de typologie juist volkomen teniet gedaan en dan heb je helemaal niets meer.

Ten tweede ziet God in Israël Zijn Zoon. Zijn Zoon zou uit dat volk geboren worden. Daar hebben we in onze bestudering van Mattheüs 2:6 al uitgebreid bij stilgestaan. Israël en de Messias vormen een onverbreekelijke eenheid. Daarom kan wat van de een gezegd wordt voor de Ander worden uitgelegd en andersom. Het heil kan nooit tot Israël komen zonder de Messias. Zijn geboorte, leven, lijden, sterven, opstanding, hemelvaart en wederkomst, zijn nodig. Zij zijn niet alleen een vervulling van Israëls geschiedenis, maar ook van zijn toekomst. Als we die toekomst nog niet zien, betekent dat niet dat die zich nochtans zal aandienen. Het feit dat alle dingen al vervuld zijn, betekent dat we met een gegronde hoop en een vast vertrouwen naar de toekomst mogen uitzien en weten dat God alle dingen uitwerkt naar de raad van Zijn wil.

Ik zal de twee bovenstaande punten zo goed mogelijk proberen uit te leggen, zodat we dan Mattheüs citaat van Hosea 11:1 ook wat beter gaan begrijpen. De twee punten zijn dus:

1. Israël is een typologisch volk
2. De Messias komt uit Israël voort. Daarmee zijn zij één plant; een eenheid. Wat van de een gezegd kan worden, geldt ook voor de Ander en andersom.

De twee punten horen natuurlijk bij elkaar, ze zijn soms nauwelijks van elkaar te onderscheiden.

Toen Mattheüs schreef 'Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen' en daarmee de profeet Hosea aanhaalde, gingen zijn gedachten vanzelfsprekend uit naar de uittocht beschreven in het boek Exodus. Dat is wel een belangrijk gegeven, want ook de volgende tekst die we zullen gaan bestuderen in Mattheüs heeft deze achtergrond.

Het volk werd zwaar onderdrukt in Egypte omdat er een Farao was opgestaan die Jozef niet had gekend en die bang was geworden van het almaar groeiende volk. Onder de zware lasten die aan Israël werden opgelegd, begon het volk tot God te schreeuwen om hulp. Eigenlijk staat er volgens mij nog niet eens dat zij tot God schreeuwden. Het was eerder een gekerm en geroep uit pure wanhoop, zonder enige hoop op hulp van God. Maar ook al was het geschreeuw niet in de vorm van een gebed tot God, God hoorde het en zag naar hen om en ontfermde Zich over hen (Ex. 2:23-25).

De Heere zond een verlosser in de persoon van Mozes. De eerste keer dat Mozes tot de Farao werd gezonden, moest hij het volgende zeggen:

'Zo zegt de HEERE: Mijn zoon, Mijn eerstgeborene, is Israël. Daarom zeg Ik tegen u: Laat Mijn Zoon gaan, zodat hij Mij kan dienen. Maar u hebt geweigerd hem te laten gaan, zie, Ik zal uw zoon, uw eerstgeborene doden.' (Ex. 3:22, 23).

Israël wordt hier de eerstgeborene en de zoon van God genoemd. Die namen draagt het volk vanwege de ware Zoon, de ware Eerstgeborene. Israël is de schaduw, de Messias is de werkelijkheid. Betekent dit dan dat Israël niet écht in relatie tot God staat als een zoon en eerstgeborene tot zijn vader? Nee, dat betekent het niet. Het betekent wel dat die relatie er alléén is en kan zijn, vanwege Christus. In Israël ziet Hij Zijn Zoon. Toen Israël uit Egypte werd verlost, was Zijn Zoon daarin begrepen.

Mozes moest iets dergelijks al begrepen hebben. Toen hij de keuze maakte om niet meer de zoon van de dochter van de Farao genoemd te worden, maar om deelgenoot te worden van de slechte behandeling die zijn eigen volk kreeg was zijn motivatie voor die keus:

'Hij beschouwde de smaad van Christus als grotere rijkdom dan de schatten in Egypte, want hij had het loon voor ogen.' (Heb. 11:25, 26).

Zie je hoe Mozes en dus ook Paulus Israël identificeert met Christus? De slechte behandeling van het volk was de smaad van Israël. Mozes koos daarvoor en noemt het de smaad van Christus. Mozes koos het lijden 'om Christus' wil boven een gemakkelijk leven in de zonde aan het hof van Farao.

Dit soort denken, van Mattheüs, Mozes en Paulus moeten we onszelf proberen eigen te maken. Dan is zo'n citaat uit Hosea 11 toegepast op Christus opeens ook niet meer zo verwonderlijk.

Bestudeer voor de volgende keer alvast 'de wijnstok' en probeer eens te achterhalen hoe het beeld van de wijnstok zowel bij Israël als bij Christus hoort en hoe zij op die manier ineen vloeien.